1893 - 1963
70-ий РІК ВИДАННЯ
І СЛУЖБИ СВОЄМУ
НАРОДОВІ ТА ПРАВДІ

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
"SVOBODA", 81-83 GRAND ST.
JERSEY CITY 3, N. J.
HENDERSON 4-0237
HENDERSON 4-0807
УНСоюз: HENDERSON 5-8740
Тел.: з Ню Йорку:
BARCLY 7-4125
УНСоюз: BARCLY 7-5337

РІК LXX. Ч. 60. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. СУБОТА, 30-го БЕРЕЗНЯ (MARCH) 1963 15 ЦЕНТІВ — 15 CENTS TWO SECTIONS (SECTION I) No. 60. VOL. LXX.

ДВА ЛІТАКИ ОСТРІЛЮВАЛИ НЕДАЛЕКО КУБИ КОРАБЕЛЬ ЗДА

Маямі. — Два „невідомі" літаки острілювали в минулий четвер 28 ц. м. американський, довгий на 360 стіп, моторовий човен „Флорідісн" на міжнародних водах Карібського моря, недалеко Куби. Цей корабель плив із Флориди до Порто Ріко, везучи вантаж і 30 членів залоги. Обидва літаки, військові джети, подобали на совєтський тип „МІГ 15" або „МІГ 17". Вони шостикратно кружляли над американським кораблем „Флорідісн", як він плив 20-30 миль на північ від кубинського курсу в сторону Сан Хуан у Порто Ріко. З одного і другого літака віддано довгі і короткі черги вогню із їх важких скорострілів в сторону корабля, однак щасливо кулі попали в море яких 100 ярдів від корабля. З Кі Вест на Флориді вилетіли негайно в сторону тієї сцени два американські морські літаки типу „Корсейр", але вони вже не застали ворожих машин, які втекли в сторону Куби. Після того на зміну літакам „Корсейр" наспіли два морські джети „Фантон". 20 лютого також два „невідомі" літаки совєтського типу „МІГ" острілювали американський риболовний човен, але Кастро заперечив, наче б це були кубинські літаки. Тепер, у тому самому дні, коли стаціоновані на Кубі совєтські літаки допустились нової провокації, атакуючи на Карібському морі невеличкий торговельний американський корабель, Фідель Кастро виголосив нову войовничу промову, погрожуючи, що Куба введе далекосяжні бомбардувальники задля охорони своїх берегів і кораблів проти „піратських" атак. Кастро повторив свої попередні закиди на адресу З'єдинених Держав, що це вони винуваті в обох атаках, що були виконані кубинськими революціонерами — кілька тижнів тому на совєтський корабель „Львів" і у вівторок 26 березня на совєтський корабель „Баку", за 220 миль на схід від порту Гавани. Кубинські емігранти-революціонери, які призналась до виконання обох тих рейдів, твердять, що вони затопили „Баку" вдаривши в його бік моторовим безособовим човном, що був навантажений вибуховими матеріялами. Однак кубинські і совєтські комунікати з цього приводу говорять тільки про „важке пошкодження" корабля „Баку" і про те, що „життя моряків було наражене на шкоду" — не згадавши, чи були якісь людські втрати внаслідку того наскоку на совєтський корабель. Керівні американські чинники не зайняли покищо ніякого офіційного становища ані до нової провокації совєтських літаків, ані до тієї заяви Фіделя Кастра. За газетними повідомленнями, Уряд засуджує такі відокремлені військові демонстрації кубинських антикастрівських революціонерів, вважаючи, що вони дають формальну притоку Москві зберігати на Кубі свої війська і літаки та що вони тільки скріплюють, а не послаблюють режим Фіделя Кастра. Зате кубинські патріоти твердять, що такі рейди підносять мораль кубинського народу і приспішують загальне повстання на Кубі.

Аллен Доллес передбачає кінець режиму Кастра

Вашингтон. — Колишній директор Центральної Розвідчої Агенції Аллен Доллес заявив, що комуністичний режим Фіделя Кастра таки вкінці буде знищений, хоч і не сказав, яким робом мало б це статися. Доллеса запитували в телевізійному інтерв'ю в справі його статті про уміліcть розвідки, поміщеної в квітневому числі журналу „Гарпер". Доллес казав, що він є оптимістом, і що упадок режиму Кастра — це „тільки справа, як швидко це станеться і яким способом воно буде здійснене". В надрукованій в лютому місяці статті Доллес твердив, що немає такої нації, яка могла б перевести з успіхом революцію проти комуністичного режиму. На думку Доллеса ЗДА не доцінили небезпеки від Микити Хрущова і не сподівалися, що він відважиться прислати зброї і вояків на Кубу. Але помилився і Микита, який не міг сподіватися, що ЗДА будуть такі енергійні, як це сталося в жовтні минулого року, і здійснять бльокаду Куби та змусять СССР взяти з острова ракети і двалекосяжні бомбовики.

Кошти прожитку в лютому становили 106.1 відсотка

Вашингтон. — Департамент Праці стверджує, що індекс цін в місяці лютому цього року збільшився на одну десяту відсотка і дійшов до давнішого рекорду з вересня 1962-го року, до 106.1 відсотка. Це значить, що в порівнянні з пересічними цінами з 1957-1959 років індекс цін збільшився на 6.1 відсотка, а в порівнянні з цінами з того самого місяця минулого року — на 1.2 відсотка. На збільшення коштів прожитку мало вплив те, що на Флориді внаслідок морозів померзли були цитрусові дерева та городина, і тому подорожчали ці харчові продукти. Подорожчало і убрання тому, що вже ввели весняний фасон. Подорожчали також вживані авта і забезпечення на авта. Зарібітна платня фабричного робітника зменшилася в лютому на 20 центів в порівнянні з січнем, але вона була на 1.15 дол. більша в порівнянні з лютим 1962-го року.

В АМЕРИЦІ

● **Президент Кеннеді** окремою проклямацією встановив день 21-го квітня як День, в якому американці мають відзначити 20-річчя жидівського повстання у варшавському ґетто. Президент заявив, що боротьба польських житів проти переважаючих сил німецьких нацистів „творить окремий розділ в аналах людського героїзму і є інспірацією миролюбних народів світу".

● **Голова Головної Харчової Корпорації Чарлз Дж. Мортімер** заявив, що щораз більше американців починають розуміти той факт, що коли фірми мають більші прибутки, то є і кращі вигляди на працю. Цей факт починає розуміти і податковий уряд, який зменшує податки корпораціям, щоб вони могли мати більші прибутки та створювали більше варстатів праці.

● **Рада Федеральної Резерви** повідомляє, що в тижні, який закінчився в середу 20-го березня резерви золота в ЗДА не зменшилися і становили 15.-876,000,000 дол., на 100 мільйонів долярів менше, як в дні першого січня цього року. В тому самому часі мин. року запаси золота зменшилися були на 180 мільйонів долярів. Теперішній запас золота є найменший від травня 1939-го року.

● **Мормонська Церква у ЗДА** почала будувати свій павільйон на Світовій Виставці в Ню Йорку, що має відбутися в 1964-65 роках. В павільйоні буде показана історія Мормонської Церкви у ЗДА і в цілому світі.

ПРОБЛЕМИ ҐЛЬОБАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ, СТРАТЕГІЇ Й ОБОРОНИ ЗДА БУЛИ ТЕМОЮ ОКРУЖНОЇ ПУБЛІЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ДЕРЖАВНОГО ДЕПАРТАМЕНТУ

Філядельфія. — В четвер 28-го березня, тут у приміщеннях готелю Белвю-Стредфорд відбулася окружна публічна конференція, яку влаштував Державний Департамент у Вашингтоні у співпраці з місцевою Радою Світових Справ та темою якої були проблеми американської міжнародної політики та ґльобальної стратегії й оборони. У конференції взяло участь майже 700 запрошених представників громадянства і преси стейтів Пенсилвенії, Делавару, Меріленду і Ню Джерзі, між ними і репрезентанти двох українських щоденників — „Америки" (ред. М. Дольницький) та „Свободи" (ред. А. Драган). Доповідачами були представники Державного Департаменту: Волт В. Ростов, дорадник Президента і голова Ради Політичного Плянування; Роберт Дж. Меннінґ — асистент державного секретаря для публічних справ; Роберт Шецел, заступник асистента державного секретаря для Атлантійських справ; Вільям П. Бонді, заступник асистента державного секретаря для справ оборони і міжнародної безпеки; Гарлен Клівленд, асистент державного секретаря для міжамериканських справ. Конференцію проводила Кеті Локгейм, заступниця асистента державного секретаря для публічних справ.

Плянується „Вест Пойнт" для закордонної служби

Серію доповідей на конференції почав асистент державного секретаря Роберт Меннінґ, що говорив про „Публічні і закордонні справи". Бувши раніше сам акредитованим при уряді кореспондентом різних газет і пресових аґенцій, доповідач вважає за цілком природнє в демократичних відносинах „постійну партизанську війну" між пресою, що хоче мати всі вістки, та урядом, що мусить деякі вістки берегти, зокрема ті, що відносяться до таємних плянів стратегії і оборони В кожному разі уряд уважає, що нарід повинен бути якнайкраще і якнайправдивіше поінфомований, доказом чого і є ця конференція. Все ж таки закордонна політика ЗДА — коли мова про її обсадження кваліфікованими людьми, є дещо в гіршому положенні, ніж — наприклад — збройні сили, які мають окремі і на найвищий рівень поставлені академії для вишколу старшин. Державний департамент плянує піти за цим прикладом і вже пороблено заходи для влаштування „Академії закордонної служби", подібно, як існує у Вест Пойнті академія для вишколу старшин для армії. На запит, чи доповідач має на думці пляновану „Академію волі" (Фрідом Академі), про створення якої вже була мова в Конґресі, п. Меннінґ вияснив, що це „інша справа".

Дві европейські концепції

Дві европейські концепції в політиці і, зокрема, в господарстві були темою доповіді заступника асистента державного секретаря Роберта Шецеля, який говорив на тему „Атлянтійського партнерства і Спільний Ринок". Свої завваги нав'язав зокремо для „сепаратного" становища французького президента де Голя, який рішуче спротивився участі Британії в Европейській Господарській Спільноті та який взагалі займає европейське „сепаратистичне" становище також у політичних і оборонних справах. Цю політику назвав доповідач „типовою для кінця 19-го сторіччя". Президент де Голь не визнає засади тієї „міжзалежности", що її визнають інші европейські країни та яку визнала Америка. Але не тільки з президентом де Голем має Америка в цьому відношенні ряд трудношів. Також інші західньо - европейські країни, які визнають засаду „міжзалежности", скеровують свою головну увагу і головні зусилля на внутрішні справи. Проте, розвиток неомильно йде в напрямку майбутніх З'єдинених Держав Европи. В усіх справах треба послідовности і багато терпеливости. Західній світ має систему і філософію, які дозволяють йому поступово розв'язувати всі проблеми. В Совєтському Союзі передбачається тільки одна розв'язка і тому там перманентна криза, дарма, що про неї не говориться

Амеика має військову перевагу і в потребі рішена її використати

Заступник асистента державного секретаря в справах оборони і міжнародної безпеки, Вільям П. Бонді, на початку своєї доповіді ствердив, що ЗДА мають виразну військову перевагу, як щодо кількости, так і якости, та рішені її використати, якщоб зайшла така потреба. Випадок з Кубою восені минулого року може послужити на це доказом. Очевидно, що ЗДА рішені вжити свої збройні сили тільки на випадок аґресії, або безпосередньої загрози такої аґресії, як це було у випадку Куби. Є дві стратегічні концепції. Одна вважає, що на випадок ворожої аґресії повинні бути знищені у відплатній акції ворожі міста, а інша вважає, що насамперед треба знищити ворожі збройні сили. Очевидно, що ліквідація ворожих збройних сил мусить бути на першому місці у стратегічному плянуванні, але треба також рахуватися, що ворог не сконцентрує своїх сили в одному місці Америка має силу, зброю і спроможність виконати кожну стратегічну концепцію, та ще „дещо в додатку". Під час минулорічної кризи з Кубою Америка була готова і мала силу окупувати Кубу і „понести всі наслідки" такого кроку, включно з новою світовою війною, цим разом атомовою. Вишколена армія стратегічна і „місцева" атомова та звичайна зброя, повна можливість ту зброю використати на кожне віддалення, рухливість (флексибилиті) збройних сил та повна готовість зустріти кожну можливість і потребу дають Пре-

(Закінчення на стор. 4-ій)

Сен. Ґолдвотер про двопартійну закордонну політику

Нюарк, Н. Дж. — Сенатор республіканець із Арізони Беррі Голдвотер вмістив статтю під заголовком „Є два боки двопартійної закордонної політики", в якій пише про те, що демократичні провідники в Конґресі говорять про „двопартійність" в закордонній політиці тільки тоді, коли ЗДА знаходяться в клопоті в цій ділянці. Сен. Голдвотер пригадує, як ставилися демократи до двопартійности закордонної політики тоді, коли вони були в опозиції до республіканського уряду Айзенгавера. 5-го травня 1957 г „Дорадча Рада Крайового Демократичного Комітету твердила, що під республіканським проводом понизився наш престиж в латино-американських країнах до найнижчого рівня, і тому наші тамошні союзники не хочуть іти за нашим проводом в боротьбі проти комунізму в цій півкулі". Колишній президент Гаррі С. Труман казав 19-го березня 1958 року, що „республіканський уряд довів ЗДА до такого стану, в якому загрожує нам велика небезпека".

Стівенсон прибув до Лондону після вичерпних розмов в Парижі

Лондон. — Американський амбасадор при Об'єднаних Націях Адлей Стівенсон прибув в минулу середу до Лондону, перевівши перед тим п'ять днів у Прижі. У Франції він мав довгу розмову із французьким прем'єром Жоржем Помпіду, міністром закордонних справ Морісом Кув де Мурвілем та різними іншими високими французькими урядовцями. Після свого приїзду до Лондону Стівенсон заявив, що в Парижі він старався з'ясувати собі суть „так званого безладу" в оборонних проблемах НАТО. З тієї заяви Стівенсона виходить що головною темою його розмов в Парижі була проблема атомового узброєння НАТО як цілости, із створенням колективної атомової потуги, проти чого рішуче ставиться де Голь. Друга справа, яка цікавить Стівенсона, це дисонанс у Західній Европі з приводу спротиву Франції проти прийняття Британії до Европейської Економічної Спільноти. Тому в Лондоні він мав довгу розмову з віцеміністром закордонних справ Едвардом Гітом, який вів переговори в Брюсселі з 6-ма країнами Економічної Спільноти. Стівенсон поінформував британського прем'єра Гаролда Мекміллена про свої паризькі розмови. Загально однаково французька, як англійська преса вважає одностайно, що Стівенсон дістав від президента Кеннеді місію бодай промостити шлях для поправи напружених взаємин між ЗДА і Францією з одного та Британією і Францією з другого боку.

Вілсон, кандидат на прем'єра Британії, приїздить до ЗДА

Лондон. — Лідер опозиційного - соціялістичної Партії Праці, Гаролд Вілсон, від'їхав з Лондону до Вашингтону, щоб познайомити керівні американські чинники з новою програмою тієї партії в найголовніших міжнародних справах і тих, що стосуються взаємин між ЗДА й Британією. Гаролд Вілсон має великі шанси стати найближчим прем'єром Великобританії з уваги на зменшену популярність консервативного уряду Мекміллена і поважні перемоги, що їх Партія Праці осягнула в серії останніх парляментарних перевиборів. Гаролд Вілсон хоче перевести радикальні зміни в британській закордонній політиці, при тому — за дотеперішніми вістками — всі ті зміни йтимуть по лінії бажань Москви і Пейпінгу. Кандидат на британського прем'єра заповідає, що коли він прийде до влади, то відкличе підпис Британії на так званому пакті Нессо з грудня мин. року, де рішено створити колективну атомову зброю НАТО. Він є рішуче проти будь - якого атомового узброєння Західньої Німеччини та є прихильником т. зв. пляну Рапацького про „невтралізацію" середньої Европи, включно з „двома Німеччинами", Польщею, Мадярщиною, Румунією і Чехословаччиною. Він готов дати „обмежене визнання" Східньої Німеччини, ввести комуністичний Китай до Об'єднаних Націй на місце Вільного Китаю та „невтралізувати" Формозу, осідок Китаю. Водночас — він радикальний противник атомового узброєння Франції. Британія — заповідає він — визнає німецько-польський кордон на Одрі-Нисі і східньо - німецький режим в заміну за залишення західніх ґарнізонів у Західньому Берліні і вільний доступ до нього.

В Британії проєктують закриття понад 2,300 залізничних стацій

Лондон. — Удержавнена Британська залізниця приносить щорічно дефіцит понад 400 мільйонів дол. Т. зв. Транспортна Комісія після дворічних студій виготовила проєкт такої радикальної реформи цілої транспортної системи, що все громадянство схвилювалось. Запроєктовано скасувати взагалі залізничу комунікацію на острові Вайт і в Шотляндії на північ від міста Інвернес. З-посеред усіх 4.500 залізничних стацій мають закрити 2.363 і скасувати службу 320 залізничних ліній. Також мають скасувати 400 зупинок, щоб приспішити рух потягів. Зате мають підвищити залізничі квитки на 10%. Значно обмежений залізничний рух на Британському острові із збереженням найважливіших комунікаційних артерій та приспішенням тамошніх потягів стоїть у зв'язку з надзвичайно побільшеним автомобільним рухом, особовим і вантажним, як і з проєктом побудови тунелю під Каналом.

Поліція арештує комуністів, які прибувають на Конгрес до Бразилії

Ріо де Жанейро. — Стейтова поліція на наказ протикомуністичного губернатора Карльоса Ляцерди арештувала тих комуністів, які прибули на Конґрес, що мав відбутися в Ріо де Жанейро. Губернатор Ляцерда заборонив цей Конґрес, і комуністи вирішили відбути його в місті Нітерой, що є в сусідстві столиці, але в іншому стейті. Поліція заарештувала кількадесятьох комуністів, що їхали до Нітерой. Комуністи не дали з програму і відбували конґрес що стає в обороні Куби, і що хоче відбуватися під кличем „Ненавидіть Америку". Комуністи хотіли б відбути нараду тільки в столиці, куди мали прибути делеґати з численних країн, між іншим із СССР і ЗДА.

ГАЗЕТНИЙ СТРАЙК В НЮ ЙОРКУ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ

У висліді голосування газетних фотograверів, їхня спілка відкинула 191 голосом проти 111 пропозиції часописних видавців щодо нового контракту і тому ж нюйоркські часописи далі не появляються. На фото: члени проводу спілки фотограверів по голосуванні, збентежені очевидно його вислідом.

ДЕПАРТАМЕНТ ОБОРОНИ ЗМАГАЄ ДО УНІФІКАЦІЇ ЗБРОЇ

КЕРУЮЧИСЯ ЦІЄЮ ЗАСАДОЮ МЕКНАМАРА ЗАМОВИВ ЛІТАКИ ТФХ В ДЖЕНЕРАЛ ДАЙНЕМІКС, А НЕ У ФІРМІ БУЇНҐ

Вашингтон. — Секретар оборони Роберт МекНамара 28-го березня зізнавав в Сенатській Економічній Підкомісії в справі військових замовлень літаків ТФХ і заявив, що він керувався в першу чергу тим, щоб якнайскорше здійснити уніфікацію зброї, бо досі бувало так, що до виконування тих самих військових цілей були різні типи зброї. МекНамара сказав, що закон робить його відповідальним за кінцеві рішення кожної проблеми, і він користає із того закону. Пентаґон одночасно опублікував документ, з якого виходить, що фльота ще в листопаді минулого року підтримувала рішення секретаря оборони, замовити будову літаків у фірмі Дженерал Дайнемікс, а не в Буїнґ. Справа цих замовлень стала дуже голосною від кількох днів. Вона досі представляється так: 1 Сенатська Слідча Підкомісія переслухувала п'ятьох працівників Департаменту Оборони, які не погодилися з рішенням фльоти та рекомендували замовити літаки у фірмі Буїнґ. МекНамара відкинув рекомендацію цієї ради в Департаменті Оборони і заключив контракт із Дженерал Дайнемікс. Треба згадати, що висота контракту становить більйони долярів. 2. Слідча Підкомісія опублікувала і опінію контрадмірала Л. Ашворта, єдиного члена селекційної ради фльоти, який був оборонцем фірми Буїнґ і голосував за тією фірмою. Внаслідок публікації зізнань адмірала Ашворта і документів Департаменту Оборони справа замовлень літаків набрала контроверсійного значення, і тому конґресові комісії глибше цією справою цікавляться і тим способом поглиблюється розходження між Конґресом і Департаментом Оборони. Переслухання відбувалися за закритими дверми з огляду на те, що обговорюється справа оборони ЗДА. Але після цензури підкомісія публікує те, що зізнавали свідки. Зізнання секретаря оборони в дні 28-го березня було першим публічним свідченням, бо минулого тижня МекНамара зізнавав за закритими дверима. МекНамара заявив, що його рішення будувати такі самі літаки для летунства і для фльоти заощадить державній скарбниці принаймні один більйон долярів.

Внаслідку подій в Сирії й Іраку — в Йорданії зміна уряду

Амман. — Йорданський прем'єр Васфі Таль зрікся минулої середи свого становища і король Гуссейн доручив створення нового уряду колишньому кількакратному прем'єрові Самірові Ріфаєві. Ця криза прийшла внаслідку державних переворотів, які сталися в минулому і цьому році в двох інших арабських країнах — в Іраку і Сирії, де прийшли до влади арабські націоналісти, звеличники президента Об'єднаної Арабської Республіки Абдель Гамаля Нассера. Йорданський король Гуссейн й савді-арабський король Савд — це останні два монархи в арабсько-му середньо - східньому світі, при чому однаково в Йорданії, як в Савді Арабії діяли і діють інтриги Нассера, небезпечні для тих династій. Самір Ріфай має опінію „сильного мужа", який безпощадно розправляється з внутрішньою опозицією та є противником Нассера. З другого боку сам Гуссейн дав був недавно пресове інтерв'ю із заявою солідарности з панарабським рухом та запевненням, що він не вбачає для Йорданії ніякої небезпеки від сусідських арабських країн.

Китайські комуністи закликають знову Індію до переговорів

Пейпінґ. — Пейпінґське радіо повідомило в минулу середу про ноту, що її комуно-китайський уряд передав два дні перед тим індійській амбасаді у відповіді на попередній протест Індії проти китайсько - пакістанського договору в справі кордонів. Індія протестувала, що в тому договорі була мова про кордон з провінцією Кашмір, за яку йде затяжний спір між Пакістаном і Індією. Китайські комуністи називають „абсурдом і смішністю" індійський закид, наче б китайсько-пакістанська умова про устійнення спільного кордону була перешкодою для китайсько - індійських переговорів про закінчення кордонного спору. Пакістансько - китайська умова — кажеться в тій ноті Пейпінґу — це „знаменита річ". Та умова має провізоричний характер, коли річ іде про відтинок біля Кашміру і в тій умові ніби зумисне підкреслено, що остаточна кордонна лінія буде визначена після того, як Пакістан і Індія вирішать спір щодо суверенности над всіма частинами Кашміру. Китайські комуністи знову закликають Індію до безпосередніх і зними переговорів та ставлять Індії за приклад „духа приязни і добросусідських відносин", що ним ніби сповнений пакістансько-китайський кордонний договір.

У СВІТІ

● **У Свердловську в СССР** засуджено шість осіб на смерть через розстріл за спекуляцію валютою. Офіційний комунікат ТАСС-а повідомляє, що 62 інші особи, суджені за ту саму справу, дістали по 15 років в'язниці. Спекулянти торгували не тільки чужинецькими валютами, але й золотом, плятиною і самоцвітами.

● **Савді - арабського короля Савда** лікують на французькій Рівієрі 12 французьких лікарів. Три лікарі від'їхали вже до Парижу, висловившись оптимістично про шанси короля Савда на видужання.

● **Західнє узбережжя Японії** потерпіло внаслідку землетрусу що його центр знаходився за 12 миль під морським дном.

● **У Кельні** (Кольонії) в Німеччині помер, мабуть, найстарший лікар у світі, д-р Герман Наґель, який кілька тижнів тому святкував своє 103-річчя. Д-р Наґель був впродовж 53-х років лікарем державної „каси хворих" і майже до кінця свого життя переводив, хоч вже обмежену, лікарську практику.

● **Урядовці італійського міністерства закордонних справ**, включно з головами окремих відділів і радниками, загрозили страйком з приводу занадто низьких платень та конечности працювати в додаткових годинах безплатно. Вони заповіли, що коли їм не підвищать платні зараз після квітневих виборів, то вони застрайкують акуратно в тому часі, коли — літом цього року — приїде до Італії з офіційними відвідинами президент Кеннеді.

● **Нікіта Хрущов** виїхав з Москви буцім-то на цілий місяць до курортної місцевости Гаґри на Кавказі над Чорним морем, де він має відпочити після безлічі турбот, що їх мав в останньому часі — з китайськими комуністами, власними письменниками й мистцями, хронічною господарською кризою, Кубою, німецькими комуністами, закордонною торгівлею, зростом злочинности і т.д.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Реакція в наступі

Демагогічна промова спантеличеного розвитком літературного процесу Нікіти Хрущова, виголошена ним 8-го березня цього року на зустрічі з діячами літератури і мистецтва, мала той наслідок, що вона розворушила й підбадьорила для наступу проти нових сил і тенденцій у літературі всю совєтську літературну реакцію, що її типовими репрезентантами є всякі тичини, дмитерки, сосюри й олійники. Усі ті, що за Сталіна вислуговувалися на всякий лад режимові, допомагаючи йому своїми доносами й наклепами ліквідувати своїх же власних, трохи сильніших особистим і національним характером, колеґ, — всі вони кинулися тепер, немов ті шуліки, на літературну молодь тільки за те, що вона забажала йти трохи іншими шляхами, пробує розворушити загниле плесо совєтської літературної мертвеччини.

Читаючи виступи колишніх сталінських і сьогодні хрущовських ґльорифікаторів на сторінках київської „Літературної України", соромно стає за їх відомих своїми іменами авторів, як за людей і українців. Приєднуючись до намагання московських окупантів зламати і вбити живий дух українського народу, всі ті тичини, дмитерки і сосюри докотились до крайніх меж холуйства. І найбільш ганебним у їх поведінці є те, що вони знову ж, як і за Сталіна, наввипередки намагаються нищити перед режимом своїх же власних земляків, здебільша таких же самих комуністів, як і вони.

Видане з датою 19-го березня 1963-го року число „Літературної України" залишиться з цього погляду ще одним документом ганьби в історії літературного процесу під Совєтами. Передує в цьому числі старий прославлювач партії і сталінського режиму, зненавиджений за свою безхребетність Павло Тичина. Промову Хрущова, як заявляє Тичина, він слухав „затаївши віддих" і окремі ствердження з цієї промови „відвічувалися в його душі, немовби блискавичні осяяння на широкому небі". Це своє „затаєння віддиху" Тичина використав далі для того, щоб ударити по „занадто вже зойовничих письменниках молодих", перестерігаючи їх проти всяких „вивихів" і, зокрема, проти захоплення „тлетворними ідеями буржуазного світу", передусім проти засуджених Хрущовим . . . „антигуманних, нелюдських концепцій абстракціонізму й формалізму". В подібному напрямку, хоч трохи пристойніше, були примушені виступити в „Літературній Україні" ще й Олесь Гончар, Леонід Новиченко і навіть репресований колись і 1956-го року регабілітований Володимир Гжицький.

Але ж найбільше зловтіхи і безоглядности в поборюванні молодих письменників виявив колишній сталінський підлабузник а тепер найвидатніший представник совєтської літературної реакції Любомир Дмитерко — той, що в червні минулого року пробував знищити і молодих поетів, і критиків і разом з ними теж Антоненка - Давидовича за його роман „За ширмою". Виступаючи 15-го березня цього року, на влаштованому в Києві у зв'язку з Кремлівською зустріччю розширеному засіданні президії Спілки Письменників України, Дмитерко вимагав не тільки „чіткости ідейної позиції", але й „найсуворішого осуду спроб окремих представників творчої інтеліґенції грати в „незалежність" від суспільства, нехтувати здоровими смаками народу". Засуджуючи „старих і молодих одинаків, що надто вже зарвалися", Дмитерко як головне обвинувачення в їх бік поставив викликаючий, мовляв, занепокоєння факт, що „твори деяких наших молодих поетів охоче передруковує реакційна еміґрантська преса". Цей факт Дмитерко зизначив, як . . . доказ ідейної хиткости та незрілости молодих авторів, доказ хибної позиції редакцій деяких наших періодичних видань" і ствердив, що цьому мусить бути покладений край.

Усі ці виступи і зокрема нова атака Москви на українську літературу, переводжувана з допомогою усяких Дмитерків, доводять, що під комуністичним режимом неможливий взагалі будь-який розвиток мистецької творчости, що кожна спроба оновлення й оживлення української літератури і мистецтва в УССР засуджена не тільки на невдачу, але й на моральні чи фізичні репресії.

Торгівля з канібалами

Французький президент Шарль де Ґоль мотивував свою опозицію щодо повноправного членства Британії в Европейській Економічній Спільноті великою розбіжністю в економічному характері 6-ох західньоевропейських країн і Британії. Країни континентальної Західньої Европи спирають своє народне господарство й всю суспільну структуру передусім на селянській верстві та її рільничій продукції, а їх промисл наставлений в першу чергу на заспокоювання крайових потреб, — в Британії ж „альфою і омеґою" є промисл, що працює на експорт. Тому здобування ринків для збуту надвишки промислової продукції є найпершою ціллю всієї британської економічної політики і політики взагалі. Торговельні міркування стоять там на першому місці, і до них мусить наґинатися політика. Через те в теперішній холодній війні Британія завжди належала до найбільш угодівського крила в широкому фронті вільних держав, зокрема в оборонному Атлантійському союзі.

Якщо Німеччина була першою державою, що договором у Рапалльо, так би мовити, ввела нову большевицьку імперію у міжнародний світ, то Англія перша почала торгувати з комуністами. І коли з цього приводу роблено закиди британському прем'єрові з часу першої світової війни, Ллойдові Джорджові, то він відповів, що „торгувати можна навіть з канібалами". В ім'я цієї доктрини Британія була одною з перших західніх держав, що визнали комуністичний Китай, і вона ніколи строго не респектувала того, складеного в НАТО, списку стратегічних товарів, що їх експорт підтримував би воєнний потенціял Совєтського Союзу. Останнім часом голосною стала справа постачання СССР сталевих рур для нафтового промислу. Під натиском ЗДА Західня Німеччина провела в парляменті заборону висилати до Совєтів такі рури. Зате британський уряд дав виразний дозвіл своїм фабрикантам на експорт цих стратегічних матеріялів.

Після невдачі з переговорами в справі вступу до Европейської Економічної Спільноти, англійці відразу рішили „відбитися" збільшеним експортом до комуністичних країн. Сюди належать не тільки згадані вже сталеві рури для СССР; але й переговори у справі великого совєтського замовлення в англійських доках будови кораблів, при чому британський уряд погоджується взаміну за це спроваджувати із СССР річно до двох мільйонів тонн нафти. Так званий Комекон, себто економічна організація комуно - сателітних країн, на своєму недавньому засіданні у Москві вирішив особливо пожвавити торгівлю з Британією з ясною ціллю — вбити клин між Британією і Заходом. Але в Лондоні на це не зважають, і тому дуже прихильно прийнято велику комуно - китайську делеґацію, яка прибула туди — після попередньої успішної дипломатичної підготови. Можна припускати, що ті лондонські переговори закінчаться підписанням торговельного договору, який подасть допоміжну руку китайським комуністам у їх господарських турботах, що виникли внаслідок банкрутства власної господарки та припинення допомоги збоку Совєтського Союзу.

Це дійсно сумний парадокс, що найближчий одномовний союзник З'єдинених Держав у найбільшій мірі підважує і послаблює американську антикомуністичну політику, і що роблять це навіть британські не соціялісти, а консервативні. Бо принцип торгу стоїть в усіх англійців, без уваги на партії, понад усі інші.

М. Прокоп

„ВЕЛИКА НЕВІДОМА ВЕЛИЧИНА — НАРОД"

Назва цієї статті — не моя. Вона належить п. Олександрові Семененкові, видатному юристові і колишньому громадському діячеві Харківщини, а вжив він її під час дискусії над недавньою доповіддю Івана Кедрина. О. Семененко казав, що, при всіх наших спробах оцінити становище в Україні, ми зустрічаємось з „великою невідомою величиною", що її власне творить сам народ. Все ж таки, на думку п. Семененка, є одна велика різниця між сучасною українською людиною і українцем з часів перед другою світовою війною. Справа в тому, що сучасний українець частинно визволився з дуже характеристичного для його попередника комплексу безоглядного страху перед режимом. Крім того він до деякої міри почав почувати себе „хазяїном своєї рідної землі". Ця нова свідомість є результатом складного психологічного процесу.

Немає ніякого сумніву, що питання, що саме являє собою сьогодні український народ, є центральним питанням української визвольної політики. Всі розрахунки та пляни українських патріотів на українських землях і поза ними не матимуть ніяких шансів, якщо за ними не стоятиме сила самого народу.

Але питання, що собою являє сьогодні український народ, є не тільки найважливішим питанням української політики, воно також питання найбільш складне, на нього страшенно важко дати точну відповідь, поза одним безперечним фактом, що цей народ прагне до повної національної і соціяльної свободи у справді незалежній державі. Видається, що детальна оцінка цього питання складна навіть для українців, що живуть на рідних землях, бо ж в умовах диктатури немає можливостей досліджувати свобідно публічну опінію, щоб пізнати те, що думає народ і які організовані чи стихійні сили він видав би з себе коли б постали пригожі умови. Зрозуміло, що ще важче про ці питання говорити на еміґрації.

Все ж таки існують деякі критерії для оцінки цієї „невідомої величини".

Чого вчить нас історія?

Перший критерій для дійсного пізнання правди про стан і можливості розвитку в Україні, — це минуле, отже поведінка українських народних мас в різних, зокрема останніх, періодах нашої найновішої історії.

Найбільш разючий і багатомовний в цьому відношенні приклад 1917-го року. Те, що тоді, зовсім несподівано для цілого світу, мільйони мешканців української землі почали стихійно признаватися до українства, це був доказ величезної біологічної і духової сили українського народу, показник колосальної спроможности українських народних мас перетривати найбільше лихоліття і в пригожий момент вибухнути широким революційним полум'ям. Правда, для великої частині народу це було полум'я солом'яне. Але це не применшує безспірно притаманної українській нації риси дуже скоро регенеруватись на критичних закрутах історії. Це є великий, хоч часто дрімучий, потенціял народу.

Немає доказів на те, щоб цю потенціяльну енерґію української нації вдалося зламати комуністичній Москві. Інакше не можна було б собі уявити великого зриву народу в 1920-их роках, його поведінки під час другої світової війни, чи то в формі масової здачі в полон у перших тижнях війни, отже небажання боронити комуністичну систему, чи, у ще більшій мірі, в формі організованої підпільної і повстанської боротьби на два фронти. Правда, аналізуючи цю боротьбу, відомий американський дослідник Джон Армстронґ каже у своїй студії „Український націоналізм", що, хоч на Україні існували під час другої світової війни добрі революційно - визвольні кадри і керівництво, основні народні маси себе в питанні самостійности України не виявили ("remained uncommitted"). Але з такою оцінкою важко погодитися. Не тому, що вона нам неприємна але тому, що автор переочив одну велику правду: хіба ж може на довшу мету втриматися в будь-якій країні підпільний і повстанський рух, якщо він не має підтримки широких мас власного народу?

Про сучасне

Та це минуле. А як із сучасним?

Про деякі аспекти сучасного становища в Україні у нас загально відомо. Приблизна картина укладається так: Одною з найбільших загроз для української нації є намагання ЦК КПСС насильно „об'єднувати" народи і перетворювати їх в одну совєтську, на ділі російську, націю. З другого боку діє український спротив, чи не найбільшим показником якого є факт, що за совєтським переписом населення сьогодні є в СССР 37 мільйонів людей, які признаються до української національности. У час, коли офіційна політика партії йде на заникання націй, такий вислід перепису є своєрідною політичною маніфестацією проти цієї політики.

„Велика невідома"

Але попри ці відомі факти що характеризують українську дійсність, є багато інших, часто може багато важливіших, але зовсім майже невідомих. Взяти хоча б згадану думку О. Семененка про те, що в сучасного українця існує почуття, що він, якоюсь мірою, „хазяїн" країни, в якій живе. Арґумент, що покоління, якому не можна „пришити" вороже соціяльне походження, як це було до 1941-го року, покоління, яке боролося на фронтах другої світової війни, зокрема сучасна молодь, свобідніше веде себе у відношенні до режиму, цей арґумент логічно оправданий, Це, зрештою, підтверджується життям. Але для повнішого пізнання цього питання, для того, щоб провести доказ можливої правди, потрібна аналіза всього комплексу соціяльних, психологічних і політичних умов сучасної української і загальносоюзної дійсности.

Або візьмемо справу теперішнього характеру українського села і міста. Відомо, що до революції село було резерватом українських сил, а місто було проти них. Але від того часу пройшла українізація міст у 1920-их роках, їх поворотна русифікація в пізніших десятиріччях, далі модернізація села в розумінні розбудови кадрів сільської інтеліґенції, з усіми додатніми і від'ємними (наприклад, русифікація) сторонами тощо. У своїй праці п. н. „Совєтська політика і Україна 1917-1957", Роберт Салівант каже, що, не зважаючи на всі експерименти совєтської національної політики на Україні і на політику українців, ані Кремлеві, ані українцям не вдалося змінити основного характеру села і міста в Україні. Перше лишилося предомінантно українське, друге — російське. Але детальніше пізнавання цього питання, яке, очевидно, має першорядне значення для української визвольної політики, вимагає основних джерельних студій.

В не меншій мірі це треба сказати про такі питання: що сьогодні являють собою вищі і, зокрема, середні та низові кадри адміністрації і партії, чим вони живуть, що думає многогранне і часто висококваліфіковане українське робітництво, кадри фахової інтеліґенції в місті і на селі, діячі культурного фронту, який їхній вплив на режим, чи можуть існувати в сучасній Україні „групи тиску" („pressure groups") і які їхні шанси тощо? А втім, усе це складається на широке поняття „народ", бо, як відомо, сам „народ" політики не робить, а робити її можуть в такій розвиненій нації, як українська, власне згадані й інші складові її чинники, одиниці і групи.

Про них у нас поза рідними землями знають мало, хоч друкованого і проповіданого слова про „становище в Україні" у нас справжня повінь. Такий стан існує тому, що поза нечисленними українцями і також чужинцями, які систематично слідкують за сучасним розвитком в Україні і його досліджують, не тільки загал, але й центри, партії та групи часто ґубляться в здогадах і загальниках. Отже, нічого дивного, що в таких умовах є підстави говорити про „велику невідому".

(Закінчення на стор. 4-ій)

АНГЛІЙСЬКА САМОКРИТИКА

Лондон. — Минула зима була найсуворішою в історії Великобританії. Такої зими навіть „старожили" не пам'ятають. Сніги позасипали були глибокі долини й покрили білою пеленою перед тим вічнозелені луки. Худоба, що звичайно пасеться тут цілий рік і живе під вільним небом взимі і вліті, не знаючи, що таке стайня чи кошара, опинилася без корму. Довелося годувати вівці й корови пресованим сіном. В околиці, відтяті сніговими завіями від інших районів, привозили харчування людям і пашу худобі на гелікоптерах. В містах і селах позамерзали водопроводи, забракло електричної енерґії. Люди, що перейшли на електричне огрівання своїх приміщень, мусіли мерзнути. Довелося ходити з відрами по воду далеко від дому, бо в хатах не стало води. На вулицях і шляхах лежали сугорби змерзлого на кригу снігу: не було технічних засобів очистити дороги. Не кожний домовласник має тут лопату, щоб перед своєю хатою відгорнути сніг і лід.

Коли повіяло весною, люди почали обчисляти свої шкоди від лютої зими. У того в домі треба справляти рури на воду, на газ, тому морози понищили стіни в кімнатах; інший набувся ревматизму за холодної зими, тому треба лікувати перестуджені зуби . . .

Відновився б у д і в е л ь н и й рух, і що ж ви бачите? Водопровідні рури знов закопують у землю дуже мілко або навіть лишають їх на поверхні відкрито. Питаюся знайомого англійця, чому так діється? Він здвигає плечима, ніяково усміхаючись: „У нас немає зими, ми на острові". Це, звичайно, самоіронія. І мій знайомий починає з гумором (це — „сміх крізь сльози", як казав Гоголь) оповідати про різні перестарілі звичаї й обичаї в цій країні. Він каже, що тут підсвідомо ще живе „пуританський дух", який уважає кожну приємність життя за шкідливу для спасіння душі. Наприклад, ресторани й шинки замикають дуже рано, і людина мусить іти додому, не скінчивши розмови з приятелями; підземна залізниця і омнібуси діють до 11 - 12 години ночі. Хто задержиться в гостях довше, мусить чимчикувати додому пішки або платити підвищену ціну за таксі; автомобілеві шляхи положені без пляну, і подорож автом не дає великої приємности, бо наражає мандрівників на небезпеки (вузькі дороги), зате автомобілів намножилось, як піску в пустині.

Мій співрозмовник нарікає на „недостачу амбіції" серед маси людности Великобританії, серед робітництва. „Вони задоволені малим", каже він. Є можливість здібним дітям робітників дійти до високої освіти в університеті. Держава дає стипендії. Але батьки воліють, щоб їх діти рано йшли в індустрію і заробляли, аніж „гризли книги" в бібліотеках. Мій знайомий уважає телевізію за „ворога культури".

В дальшій розмові ми торкнулися справи вступу Британії до Европейської Економічної Спільноти. Мій знайомий, не приховуючи свого оґірчення супроти де Ґоля, казав, що відсунення вступу Великобританії до „Об'єднаної Европи" дає британській індустрії час підготуватись до включення в Спільний Ринок. „Деякі наші промислові підприємства працюють і досі методами з доби королеви Вікторії; вони в Спільному Ринку не витримають французької, німецької чи голляндської конкуренції. Нам треба перед вступом до ЕЕС добре засукати рукава, щоб не дістати на другий день „нокавт" від міцніших конкурентів".

„Ми звикли до недбальства — закінчив розмову мій знайомий. — Гляньте на наші вулиці й парки: всюди лежить газетний папір і всяке сміття, Є наказ, щоб поліція притягала до відповідальности тих, що на це не звертають уваги" . . . — і мій знайомий махнув безнадійно рукою.

Viator

Встановити Шевченківські премії

Не першому мені спадає думка, що наш Шевченківський комітет в Америці мусів би утворити солідний фонд Шевченківських премій за кращі твори з поезії, прози й драми, літературної критики, історії, як також із образотворчих мистецтв і театру.

Це ділянки, на яких працював Т. Шевченко. Відомо, як сам Шевченко віддавав також свої невеличкі кошти на розвиток української культури, як сильно ждав і як палко вітав інші, нові літературні таланти України. Читаючи його писання, бачиш, що найвищою вартістю і найвищим пам'ятником для людини Шевченко вважав її дух і духову творчість. Боюсь, що якби Тарас Григорович міг подати свій голос із того світу, то сказав би: пам'ятники, пам'ятники, але глядіть, щоб наша культура, а зокрема література, не перетворилась на цвинтар з кам'яними й залізними пам'ятниками. Геній Шевченка міг би згинути, якби не наспіла йому допомога. І Шевченко, мабуть, назвав би нас гіпокритами, якби ми ставили пам'ятники покійному поетові і не турбувались про наших живих поетів.

Справді, наші поети, белетристи, мистці, літературознавці й історики - фільологи на еміґрації є безпритульні. Чужий світ не зацікавлений їх підтримувати. Наприклад, останній шевченкознавчий збірник, що його видала УВАН англійською мовою, написаний авторами без цента гонорару. Поети мусять видавати книжки власним коштом. Те саме можна сказати про мистців та діячів інших ділянок. Творчість еміґранта після тяжкого заробіткового робочого дня, в умовах байдужости громадянства — це важкий хрест. Згадаймо, як жив і помер серед нас Тодосій Осьмачка. Якщо ми хочемо заохотити нашу молодь працювати для української культури, то мусимо створити для цього клімат. Мусить бути ясно, що українці Америки дбають про українську культурну творчість, що вона їм дорога і важлива.

Всі культурні народи світу мають велику мережу отаких преміяльних та інших фондів для заохочення їхньої літературно-мистецької творчости. Ба навіть в підсовєтській Україні недавно встановлено Шевченківські премії за кращі твори літератури. Коли ми змусили Москву піти слідом за нами і ставити пам'ятник Шевченкові в Москві, то в ділянці Шевченківських премій ми остались позаду. Нічого, може наша активність змусила Москву дозволити Києву зафундувати Шевченківські премії. Але ж ми не можемо пасти задніх. А головне, не можемо лишити в такому стані справу культурної творчости на еміґрації, в якому вона була і є досі. Еміґрація наша велика, має багато талантів, і гріх ті таланти — найцінішу силу нації — занехаювати.

Нехай же наші щорічні шевченківські річниці на еміґрації будуть супроводжатись жвавими дебатами над творами поезії, прози, драми, образотворчих мистецтв і театру, літературної критики й історії та лінґвістики — якому з творів належиться премія?! І нехай ті премії будуть не символічним центом, а цілком реальною сумою, за допомогою якої премійований творець міг би спокійно засісти бодай на півроку творчої праці.

Треба, щоб була змога спорудити Шевченкові ,поруч з металевим, також „нерукотворний" вічний пам'ятник духовий! Гадаю, що 150-ліття народження Шевченка мусить бути відзначене першими Шевченківськими преміями для незалежної української творчости.

Юрій Лавріненко

М. Скала-Старицький

У ПАРИЗЬКИХ ТЕАТРАХ

Театральний сезон у Парижі в повному розгоні. У великих державних театрах мало новинок, зате у менших, приватних, яких тут безліч, директори й директорки стараються притягнути глядача все новими п'єсами.

Серед повені прем'єр та „репріз" на особливу увагу заслуговують такі оригінальні й цікаві п'єси, як „Щоденник божевільного" Миколи Гоголя у перекладі на французьку мову і в театральній адоптації Сільвії Люно й Роже Коджіо; режисерія — Франсуа Перрота й того ж Роже Коджіо, що виконує головну й єдину у цій п'єсі ролю Поприщіна.

Ця п'єса, нагороджена Міжнародним Товариством Молодих Критиків як найцікавіша у місяці листопаді, йде вже кілька тижнів з великим успіхом у Театрі „Матюрен". Назване товариство дає нагороди у Театрі Націй, а в цьому році також паризьким театрам кожного місяця.

„Щоденника божевільного" написав Гоголь у перших роках свого побуту в Петербурзі, а появився він друком у 1831 році.

„Щоденник божевільного" — це сатирична драма з життя маленького урядовця в тогочасній російській столиці, населення якої складалося в основному з аристократії, урядовців, купців, ремісників та слуг різного калібру. Вразливий на красу і погань, добре і зло українець, як пише у своїх поясненнях до п'єси Сільвія Люно, 20-літній Гоголь попав у вир міського життя, повного блиску й моральної гнилизни. Він захоплюється красою природи, архітектури й ненавидить бруднe, низьке, аморальне життя цього міста. Він бачить продажність, фальш, корупцію московської душі, московського суспільства. Бувши ідеалістом - гуманістом, Гоголь ставить собі велике, утопічне завдання — направляти, лікувати те суспільство безпощадною сатирою. Гоголь пише свої безсмертні твори, але московської душі вилікувати йому не вдасться. І тим більшу, тим актуальнішу вартість мають його твори сьогодні, коли цілий світ вірить московським лжетворцям. „Щоденник божевільного" показує наглядно, як московська манія величности, московський месіянізм, московське лжевчення може допровадити інтеліґентну людину до божевілля. І це божевілля не закінчилось на гоголівських постатях царської Росії — воно розповсюднилось масово. Таких божевільних, як у „Щоденнику" Гоголя, тепер є мільйони.

Молодий актор і режисер Роже Коджіо грає цього божевільного надзвичайно добре, тонко, культурно, не впадаючи в екстреми, шарж, що так легко може статися у цій незвичайно трудній, небезпечній ролі. Ціла п'єса, як уже згадано, побудована на одній-єдиній постаті і триває дві години. Вдержати глядача у напруженні й зацікавленні одному акторові протягом трьох дій — не така проста річ. Роже Коджіо робить це талантовито, і кінцева сцена його остаточного божевілля й уявної розмови з матір'ю потрясаюча.

У театрі „Рикамієр" іде п'єса Макса Фішера „Бідерман і підпалювачі" в поставі Жан-Марі Серро. Це наскрізь модерна, символічна штука, у якій автор представляє заскорузлого в своїх звичках багатого міщуха, нечулого на життьові зміни. Він тремтить над своїм майном, а найбільше над хатою, до якої підступно й нахабно вдираються підпалювачі домів, себто життя, що не знає стабільности. Вони цілковито опановують переляканого можливостями змін власника дому, тероризують його, шантажують і нарешті запалюють дім його власними сірниками.

П'єса дуже оригінальна й цікава. Ніяких, у давньому розумінні, декорацій, тільки натяки на те, що конечно потрібне. Велику й важливу ролю відіграють світляні ефекти, без яких у часах нафтового й газового освітлення такі постави були б неможливі. У п'єсі зведено віч-на-віч людей стабільного способу життя й думання з людьми, яких гонить хвиля химерної долі. Гра акторів дуже добра.

Першу частину цієї п'єси творить пантоміма Філіпа Курваля п.н. „Тільт". Це також дуже оригінальна історія сучасної, розгубленої у технічних винаходах й життьових проблемах, людини. Акомпаніяментом до пантоміми служить т. зв. конкретна музика Едварда Кантона й Парменджіяні. Декорації — світляні, фільмові ефекти на кількох спеціяльних екранах абстрактних рисунків. Дуже цікаве поєднання фільму, рисунку й танку.

У театрі „Сара Бернар" іде п'єса американської авторки Ліліян Гельман „Малі Лиси". П'єсу переклала на французьку мову відома фільмова артистка Сімон Сіньоре. Вона грає й головну ролю у цій п'єсі, разом з іншими фільмовими акторами — Сюзан Фльон, Раймонд Пеллеґрен, Жан Мішо та ін. Тепер узагалі на сценах паризьких театрів виступає багато відомих фільмових артистів, яких звичайно не вважають за добрих театральних акторів, і можливо тому вони хочуть доказати своїми виступами у театрах неправильність такого погляду. Декому, як, наприклад, Ельвірі Попеско, Жан Маре та Інґрід Берґман, це вповні вдається. Натомість Сімон Сіньйоре не пощастило. На сцені театру вона нецікава, тяжкувата, непереконлива, не має доброї дикції. До того й сама п'єса нудна й трафаретна. Ніякої акції, ніякого напруження. Це історія американських доробкевичів, які не зовсім шляхетними заходами хочуть стати багатими бизнесменами. Чесного, хворого на серце, ощадного й культурного урядовця банку грає дуже добре Раймонд Пеллеґрен. Він і молода Жозе Штайнер справжні, добрі актори. Всі інші — а їх досить багато — шаржують, грають неприродньо, надто театрально, тобто по-старому, конвенціонально. Найгірша з усіх Сімон Сіньоре. Декорації ті самі в усій п'єсі — сальон американських міщухів у якомусь провінціяльному місті — старі і брудні. Сцена перевантажена меблями, фотелями й зайвими прикрасами.

П'єса кінчиться, по-американському, щасливо. Ходять, бігають, говорять, один одного хоче перехитрити, аж нарешті центральна постать „драми" спокійно вмирає, залишаючи тестамент, який ударемнює всі хитрощі сальонових ґенґстерів.

У театрі „Грамон" грають „Несміливий у палаті" Тірса де Моліна у французькому перекладі Н. А. Караветте й поставі директора театру, Рене Дюпю. Символічні декорації А. Варґаса, музика П'єр Арно де Шассі-Пулея.

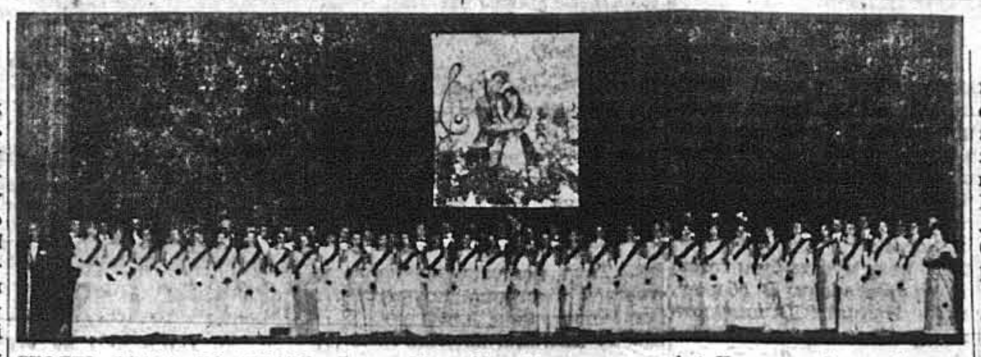
Сцена цього театру дуже маленька і такі багатоперсонажні п'єси, як названа, не надаються для нього. У п'єсі багато відслон і велика обсада. Дія відбувається у палатах, будуарах і альтанах португальських королів,які трудно представити самими, навіть дуже вдалими й дотепними, натяками - декораціями. Тим часом актори виступають у справжніх, даної епохи, тяжкуватих костюмах. Внуки Ваґнера також змодернізували постави опер геніяльного свого діда, але змодернізували все — декорації й костюми, викинули зовсім зовніш-

(Закінчення на стор. 3-ій)

ВЕЧЕРНИЦІ „ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ" У 1963 РОЦІ

Кожний добрий і гарний почин приймається і вкорінюється в щорічну традицію. Колись у Львові втішались великою популярністю і прихильністю щорічні Вечерниці „Червоної Калини", влаштовувані колишніми українськими вояками, які заснували були метушливе й заслужене Видавництво тієї самої назви з його славетнім „Літописом" та книжками з тематикою Визвольної Війни, — і той сам звичай з найбільшим успіхом прийнявся і на американському ґрунті. Колишні члени львівської „Червоної Калини" відновили тут і видавництво і вечерниці — і той їх почин стрінувся з загальним признанням.

Вечерниці „Червоної Калини" стали вже обов'язковою прикрасою кожнорічного українського карнавалу в Ню Йорку. Идучи за духом часу і переймаючи добрий чужинний звичай — на Вечерницях „Червоної Калини" відбувається щорічно „Презентація Деб'ютанток" — тих молодих панночок, які вперше беруть участь у великому публічному розваговому вечорі і таким чином „вступають у світ". Зроблено це тому, що старші віком ініціятори цієї щорічної карнавалової імпрези, здебільша ще учасники українських військових формацій з рр. 1914—21, свідомі конечности передати ту корисну товариську традицію в молодші руки. Тому рішено втягати у Вечерниці „Червоної Калини" якнайбільше нашої середньошкільної і студентської молоді. З цією ціллю прийшло теж до частинної співпраці з „Пластом", головно його Курінем „Червоної Калини". Таким чином Вечерниці „Червоної Калини" стали наче офіційною нашою карнавалою імпрезою, яку вшановують своєю присутністю найвидатніші діячі українського політичного й суспільного світу та передусім — найактивніші й найвищі своїми військовими ступнями колишні члени Українських Армій.

СТОЯТЬ ЗЛІВА ДО ПРАВА: Інж. Іван Вінтоняк. — Таня Прокоренко, Ню Йорк, партнер: Богдан Макаревич; Ірина Зорівна Грабович, Ню Бранcвік, Ню Джерзі, партнер: Роман Макаренко; Ірена Навроцька, Ню Йорк, партнер: Ігор Макарушка; Марта Сушків, Ню Йорк, партнер: Орест Субтельний; Тамара Крижановська, Ню Йорк, партнер: Юрій Данилів; Ксеня Кобзар, Гантер, Ню Йорк, партнер: Ігор Хомут; Оксана Маланчук, Ню Йорк, партнер: Богдан Воробець; Уляна Саноцька, Ню Йорк, партнер: Мирон Воробець; Ірина Копачинська, Ню Йорк, партнер: Богдан Ворох; Ірина Кіпа, Ню Йорк, парт.: Микола Лавриненко; Маріянна Щумилович, Ню Йорк, парт.: Олег Чорний; Теофіля Панчишин, Еверет, Масс., парт.: Андрій Шуль; Дарія Киш, Ню Йорк, парт.: Остап Косович; Афіяна Сельська, Ню Йорк, парт.: Орест Мушкевич; Люба Голіят, Ню Йорк, парт.: Юрій Савицький; Мотря Ничка, Джерзі Сиді, Н. Дж., парт.: Петро Дармограй; Леся Сарачинська, Стемфорд, Конн., парт.: Ігор Попович; Євгенія Мазурчак, Ню Йорк, парт.: Роман Кузик; Тереса - Християна Миляи, Ню Бранcвік, Н. Дж., парт.: Методій Кікта; Ліда Бучак, Ню Йорк, парт.: Ярополк Калина; Галя Хомин, Редінґ, Па., парт.: Роман Кончинський; Оксана Городецька, Сиракюз, Н. Й., парт.: Юрій Сваричевський; Мирослава Кузьма, Ню Йорк, парт.: Модест Соболта; Ольга Кухар. Коговз, Н. Й., парт.: Юрій Кузьмич; Арка Колодій, Джерзі Сіті, Н. Дж., парт.: Християн Вансет; Христина Ничка, Пасейк, Н. Дж., парт.: Юрій Луговий; Оксана Баран, Ню Йорк, парт.: Степан Турчан; Леся Соколишин, Ню Йорк, парт.: Мирон Борисенко; Марта Тритяк, Трентон, Н. Дж., парт.: Олександер Лужницький; Ліля Волянська, Тілс, Н. П., парт.: Юрій Попель; Марія Щербик, Трентон, Н. Дж., парт.: Юрій Карпінський. Христя Навроцька

Ось так і останні Вечерниці „Червоної Калини", які відбулися 16-го лютого ц. р., мали величезний успіх. У великій мірі причинилась до нього зміна домівки. Хоч організаторам прикро було відмовлятись від залі в рідній громадській установі, проте, рахуючись з загальним наріканням минулорічної публіки на глоту й інші невигоди внаслідку замалого приміщення, вони перейшли до одної з найбільших в Ню Йорку заль Мангеттен - Сентеру при 8-ій Евні і 34-ій вул. Присутних було 1,200 осіб, між ними — як вже згадувалось в негайній інформаційній замітці — през. УНР в екзилі д-р Степан Витвицький, генерали О. Загродський і А. Валійський, гол. предсідник УНСоюзу Иосип Лисогір і багато - багато визначних громадян та громадянок. До успіху Вечерниць причинився теж чимало прегарний буфет, зладжений і фахово ведений Панями з Комітету Паль, які безкорисно вклали туди чимало свого труду і гроша.

Кульмінаційною точкою Вечерниць була, як щороку, Презентація Дебютанток. Їхньою організацією займались пані Христина Навроцька і інж. Іван Вінтоняк. Коротке слово до дебютанток виголосив президент Об'єднання б. вояків українців в Америці (ОбВУА), д-р Володимир Галан. Після церемоніялу презентації, аранжери танців — Юрій Лопатинський і Володимир Гриньох, перший з них кол. старшина УПА, останній І УД УНА, — вивели прегарний хоровід.

На світлині представлено дебютантки, по обох сторонах яких стоять їхні вищеназвані організатори - опікуни.

У паризьких . . .

(Закінчення зі сторінки 2-ої)

ній реалізм. А. Варгас в поставі „Несміливого в палаті" зупинився в півдорозі. З довжелезної обсади треба виріжнити дуже талановиту молоду Катерін Рувель в ролі Мадален, Даніель Лебрен в ролі Серафіни й Женевєв Брей в ролі Жуанни.

У театрі „Ательє" відомий французький режисер і актор Андре Барсак поставив оригінальну і цікаву річ „Франк П'ятий", т. зв. оперу приватного банку Фрідріха Дюрренматта. Це історія ґенґстерського банку династії Франків, які на злочинах і убивствах робили мастки і врешті, як каже народне прислів'я „хто чим воює, від того і гине" — самі впали жертвами своїх наслідників, власних дітей, що стали бандитами-ґенґстерами. Із правдивою оперою й оперним мистецтвом ця п'єса не має нічого спільного. Це радше пародія на оперу. Персонажі п'єси, безголосі драматичні актори, „співають" деякі куплети під акомпаніямент фортепіяну, що стоїть за кулісами. Сама музика також модерного кабаретного стилю. Хто любить такий жанр музики і „співу", а до того ще й макабричні, кримінального покрою історії, переплітувані наївно - комічними ситуаціями, того вистава „Франк П'ятий" може задоволити. Це вистава із так званої „чорної серії". Вона й іде на Монмартрі, де зосереджуються якраз аматори авантюристичних фільмів. Самі ж актори виконавці нічим особливим не вирізняються, хіба тільки поганими голосами, якими пробують співати.

Короткі вістки

● **Сирійська преса** принесла вістку про те, що з наказу Москви розв'язано центральні комітети комуністичних партій в Сирії, Іраку й Ливані. Московські большевики ніби були невдоволені поведенням „сталіністів" в отих трьох арабських країнах. В Сирії, Іраку й Ливані тамошні уряди переслідують комуністів без уваги на те, чи вони „сталіністи" чи „хрущівці".

● **У Неаполі** 35-річна Роза Гвадані породила точно дев'ять... жні четвернята, двох хлопців і дві дівчинки. Кожна дитина важила менше двох фунтів. Всі зусилля втримати дітей при житті не вдалися. В минулу суботу померла вже третя дитина, — в живих ще тільки одна дівчинка.

З НАШИХ БУДНІВ

„ҐРІНЬОРЧИК"

Це таке певне, як дивіденда в нашій Кредитівці, що коли наближається кінець березня, в хаті завжди вибухає авантюра за податковий рапорт. Суперечку починає, як звичайно, дорога моя землячка, пані Татущиха, такими словами:

— Ну, кажи мені, головіче, на простий розум, нащо нам писати рапорт, коли ми обоє вже старі, до роботи не ходимо, а беремо старечу пенсію?

— Велл, — підсміхається хитро пан Татух, — є один день в році, коли моя жінка признається, що вона стара: як прийдеться рапортувати інкам текс.

— Та який інкам текс? .. Та від чого? .. Та ж ти не робиш п'ять років, а я вісім!

Тут пан Татух поправляє на носі окуляри і каже майже службовим тоном:

— Бо таке є „ло", розумієш? Такий закон ухвалили в Конґресі: чи ти робиш, чи не робиш, мусиш писати рапорт!

— На те, щоб викидати гроші на смілтя! Щоб задурно заплатити Ковбаснюзі три таляри, за п'ять мінут роботи . . .

Так склалось, що під час тієї подружньої конверсації була в них у хаті сусідка - скиталка з другого поверху, що прийшла віддати позичених яєць, які вчора позичила в пані Татущихи.

— Панство не мусіли б платити трьох доларів за податковий звіт, — промовила несміливо. — Наш Олесь міг би вам це зробити безплатно . . .

Хто?! — видивилась пані Татущиха. — Отой ваш малий Алекс?

— Він не такий дуже малий, хоч і невеличкого росту: в цьому році закінчує парохіяльну школу і йде до джуньйор-гай. А має дуже добру голову до рахунків: в минулому році як виписав рапорт, то нам ще доплатили 130 долярів!

— Людоньки добрі! — сплеснула з дива руками пані Татущиха і втерла хвартушком сльозину з ока. — А яке ж воно було манюсеньке, як ви його сюди принесли з корабля!.. Та ще в пелюшках! Ще пипочку ссало! . . А нині — рапорти пише!

— Так, так, — зітхнула сусідка, — час летить стрілою, як казав пан Петро Мельник на своїй програмі . . . То я вам зараз пришлю сюди свого писаря . . . Тільки прошу нічого про це не згадувати меценасові Ґуглевичеві, бо буде сердитись, що наш Олесь забирає йому бизнес.

Через дві - три хвилини задудніли сходи і в кімнату вкотилась барилочка в „дунґарісах", з рожевими, як морожене з малин, щоками. Носик барабулькою, чуприна їжачком, плюс великі окуляри.

— Добрий вечір, пан Татух, пані Татух, — сказав хлопець по-українськи з легким циганським акцентом. Сів з повагою за стіл, на якому валялись податкові формуляри, добув з нагрудної кишеньки вічне перо.

— Вам, пан Татух, не треба робити довгу форму, — промовив, ніби який адвокат. — Ви обоє не працюєте, то вам вистане коротка форма.

— Добре, зозулько, добре! — знову прослезилась моя землячка, припала до Олеся й поцілувала його в головину. — Ой, мій ти ґріньорчику солодкий! А дивись, яке воно мудре: народилось в німецькій кемпі, краю на очі не бачило, а так файно говорить, і по-німецьки, і по-американськи, ще й податкові рапорти пише!

— Велл, жінко, — помахав головою пан Татух, — я тобі скажу, що як ми їхали на еміґрацію, то в нас, у старім краю, такі мудрі діти ще не водились. Колись приїздили до цих країв ґріньори — тепер приїжджають готові американці.

Ікер

• КНИЖКИ •

В ДРУГУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ МОЄЇ ДОРОГОЇ, НАЙДОРОЖЧОЇ ДОНІ

бл. п. Люби БІЛИНСЬКОЇ-ЛИСЯК

були відправлені в днях 16, 17 і 18 березня 1963 р. в Сан Франціско

СЛУЖБИ БОЖІ І ПАНАХИДИ

о год. 8-ій рано в Українській Церкві Пр. Діви Марії „Мішин Дольорис" оо. Францішканів.

Просимо про молитви.

НЕЩАСЛИВА МАТИ з РОДИНОЮ

Увага! Увага!

ПЕРТ АМБОЙ і ОКОЛИЦЯ!

В неділю, 7-го квітня 1963 року

в год. 3.30 по полудні

в приміщенні

УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ, при 760 State Street — Perth Amboy, N.J.

— відбудуться —

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ Окружного Комітету Відділів УНСоюзу

в яких повинні взяти участь УРЯДОВЦІ, ПРЕДСТАВНИКИ та Конвенційні ДЕЛЕҐАТИ ось таких Відділів УНСоюзу:

104 — 155
168 — 209 — 294
306 — 312 — 315 — 332
342 — 344 — 349 — 353 — 372

з місцевостей:

ПЕРТ АМБОЙ, ПЛЕЙНФІЛД, БАВНД БРУК, АЙСЕЛІН, КАРТЕРЕТ, ЛІНДЕН, МЕТАЧЕН, РАГВЕЙ, МЕНВИЛ І НЮ БРАНСВИК.

ДО УЧАСТИ В ЗБОРАХ ЗАПРОШУЄМО ВСІХ ЧЛЕНІВ УНСОЮЗУ ТА УКРАЇНСЬКИХ ГРОМАДЯН ЦИХ МІСЦЕВОСТЕЙ.

ЗА ОКРУЖНИЙ КОМІТЕТ:

Кость НАКОНЕЧНИЙ, предсідник — Інж. Володимир ЯНІВ, секретар

Замість квітів на свіжу могилу

бл. п. Софії з Сахринів ТИСОВИЧЕВОЇ

складають $15.00 на сиротинець С.С. Василіянок у Філядельфії, а найближчій Рідні Покійної висловлюють глибоке співчуття

Ольга САХРИНОВА — братова
Володимир САХРИН — братанок
Надія КАРАЧЕВСЬКА — братаниця
з РОДИНАМИ

Шевченкове Свято в Петерсоні, Н. Дж.

Два роки тому українці православного віровизнання в Петерсоні зорганізували свою церкву. Православних українців в Петерсоні — багато, а православна українська парафія — невелика, бо велика частина православних українці йдуть молитися до „старшого брата". Ось ця невелика громада українців старанно плекає в себе і релігійне і національне життя. 10 березня після Служби Божої о. прот. Ф. Шпаченко відправив панахиду по Т. Шевченкові. Після панахиди всі присутні в церкві були запрошені на обід, який приготувало сестрицтво цієї церкви. Після обіду пані Н. Камінська прочитала змістовний реферат про життя і діяльність Т. Шевченка. Реферат був започаткований „Заповітом", який співав дитячий хор під керівництвом о. прот. Ф. Шпаченка. Після реферату дитячий хор проспівав „Думи мої" і „Садок вишневий коло хати". А потім діти деклямували уривки з творів Шевченка. По закінченні офіційної частини була проведена збірка на будову пам'ятника Т. Шевченкові у Вашингтоні. Збірка дала $52. Багато людей вже не раз складали пожертви на цю ціль, але і тут проявили жертвенність. Жертвували: по дол 10 — о. прот. Шпаченко, М. Юрченюк; по дол. 5 — В. Леник, М. Пасічник, І. Шайдевич, В. Яцейко; по дол. 2 — М. Войток, Г. Комар, К. Лойчук, І. Касяненко; по дол. 1 — А. Камінський, І. Нечай, М. Корнійчук, Іг Комар. З серцями, наповненими духом ідей Шевченка, присутні розійшлися. Громада мала, діла великі.

Можна сподіватися, що в наступному році святкувати Шевченківські Роковини в Петерсоні буде більша громада.

С. С.

● **Західньо - німецький уряд** засудив працю німецьких науковців на службі Єгипту у приготовлюванні для тієї держави атомової і ракетної зброї, але водночас заявив, що він не має конституційної можливости ані обмежувати свободу рухів і вибір праці німецьких громадян, ані навіть стежити за тим, хто з німців, які виїхали за кордон, де і в кого прийняв працю. Німецький уряд опинився в незручній ситуації, бо він лякається всього, що подобає на атисемітизм, але водночас хоче жити добре з арабським світом.

● **В Мехіко,** в місцевості Есенада помер Бернардо Рамірез Гернандез, який народився 1830-го року, і мав 133 роки. Він ніколи не хорував, щодня пив напій із соку алое.

ПРОБЛЕМИ ҐЛЬОБАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

зидентові і урядові повну свободу рішень і рухів у кожній ситуації. Ворог здає собі з цього справу і також відповідно поступає. Відносно загрози для інших країн — Америка завжди готова і рішена їм допомогти, але й вони зі свого року мусять бути готові на таку оборону. В обороні, як і в політиці, ЗДА визнають засаду взаємної залежности вільного світу. Вони готові на кожну ситуацію не тільки в ґльобальному розумінні, але також на всілякі „льокальні випадки", включно з підривністю, партизанкою і т. п. в поодиноких країнах.

Об'єднані Нації — „потрібний клюб"

Об'єднані Нації та інші міжнародні організації були темою доповіді Гарлана Клівленда, асистента державного секретаря в цих справах. Розміри цих зв'язків характеризує факт, що ЗДА належать до 73 міжнародних організацій, від Об'єднаних Націй починаючи, а на організаціях в справі бананів і ловлі риб кінчаючи. Але в загальному можна їх вважати за „потрібний міжнародний клюб", вправді коштовний, але корисний. Численними прикладами доповідач це доказував.

Вільний світ може бути певний кінцевої перемоги

Після доповіді асистента державного секретаря в міжнародних справах, Едвіна Мартина, кінцевим доповідачем, уже під час вечері, був голова Ради Політичного Плянування — Волт В. Ростов. Темою його доповіді було: „Холодна війна і її вигляди". Американське політичне плянування має два головні аспекти, один „неґативний" і другий „позитивний". Перший з них, неґативний, це протидіяти постійним кризам, що їх витворює противник: Ляос, В'єтнам, Конґо, Берлін, Куба і подібне. Другий аспект — це позитивний і конструктивний розвиток та допомога в ньому. Теперішній розвиток і прагнення всіх народів та націй ідуть виразно по лінії національної незалежности. Таке наставлення намагається підступно використати і противник для криз. У цьому змаганні виразно перемагає вільний світ. Серія гострих криз в південно-східній Азії та в центральній Африці не дала противникові бажаних успіхів. Навпаки. До цього причинилася однаково, як американська протидія проти тих криз, так і конструктивні зусилля допомогти поодиноким народам в їхньому змаганні до незалежности. Подавши загальний огляд теперішньої ситуації в світі та американського відношення і становища до поодиноких проблем, доповідач на закінчення ствердив, що хоч перед нами ще багато нерозв'язаних проблем, хоч не цілком полагоджені давні кризи і назрівають нові, то дотеперішній розвиток як і теперішні загальні можливості вільного світу дають добру і оправдану надію на кінцеву перемогу.

ДОМАГАЮТЬСЯ ШОФЕРСЬКИХ КУРСІВ В ШКОЛАХ НЮ ДЖЕРЗІ

Нюарк, Н. Дж. — Відбуваються переслухання, на яких велика більшість є за те, щоб в середніх школах (гай скулах) стейту Ню Джерзі було обов'язкове навчання їзди автами. За ті курси висловилися представники автомобільної промисловости, забезпеченевих компаній та вчителі середніх шкіл. Дехто є проти таких курсів в стейті, бо вони вимагають додаткових грошей. В 20-ох інших стейтах є шоферські курси в школах, і стейти видають на них додаткові фонди.

Д-р І. Лисяк-Рудницький доповідав про Конвенцію Американського Історичного Т-ва

Ню Йорк. — В Історично-Філософічній Секції НТШ, відбулася чергова Наукова Конференція, на якій проф. д-р І. Лисяк - Рудницький доповідав про останню Конвенцію Американського Історичного Товариства, що відбулася в днях 28 - 30 грудня 1962 року в Шикаґо, а саме про доповіді з східньо-европейською тематикою. Прелеґент вказав на поважний зріст зацікавлення східньо - европейськими справами та подав теми виголошених в тій ділянці доповідей. Вони торкались змін й історичної тяглости в наддунайському світі, ролі слов'ян між Сходом а Заходом, російської індустріялізації 1890-тих років та західнього впливу на російську історію Церкви і культури 16 і 17 ст. В рямцях цієї останньої сесії проф. В. К. Медлин доповідав про духові і наукові течії на Україні в рр. 1580 - 1635, а саме про деякі впливи ренесансу і реформації, а профес. Дж. Биллингтон — про схизму в російській Церкві 1653 - 1667 рр. та її відношення до европейської історії Церкви. Дальшими темами в цій ділянці із східньо-европейською тематикою були: „Тоталітаризм і загранична політика: диктатори і ЗДА" та „Зміни в совєтських поглядах на історію Росії". Прелеґент говорив також про виступи українських істориків в дискусіях сесії Конвенції, в якій то Конвенції взяло участь понад дві тисячі учасників. Конвенції Американського Історичного Товариства відбуваються кожного року, наступна Конвенція відбудеться у Філядельфії. Подробиці цієї Конференції будуть зреферовані в окремій рецензії. Конференцією проводив проф. д-р Василь Ленцик.

Губернатор Ромні чекає на свій час

Ленсінґ, Мишиґен. — Преса пише про те, що губернатор республіканець Джордж Ромні не збирається в найближчому році старатися про республіканську номінацію на президента, але при пізніших нагодах він має всі дані на те, щоб бути президентом ЗДА. Він здобув губернаторський пост в стейті, де республіканці втратили були зовсім надію на перемогу. Він немов той біблійний Давид із успіхом змагався із Голіятом в автомобільній промисловості. Він є глибоко релігійний, вміє подобатися людям та здобув прихильність в стейті, де робітничі провідники були проти нього. Щодо 1964-го року то Ромні виключає свою кандидатуру бо він не міг би покинути свій пост, не закінчивши своїх плянів в ділянці свого стейту. Так складається, що все йде в користь Ромні. Автова продукція має дійти в цьому році до 8.000.000 возів. Особистий прибуток в минулому році збільшився був на 10.6 відсотка. Стейтовий бюджет в цьому році має мати надвишку дол. 34 мільйонів, і можна буде зменшити стейтове заборгування, яке виносить дол. 85 мільйонів. За демократів був дефіцитовий бюджет. Ромні вдалося здобути те, що ЗДА пропонують Дітройт на місце Олімпійських Ігрищ під час найближчої Олімпіяди.